

NARASLA REKA

V petek, 22. oktobra, zgodaj zjutraj je bregove prestopila - v javnih občilih so vztrajno ponavljali "notranjska" - Reka. Tokrat je bilo priazanešeno krajem v Podgori, saj se je voda razlila predvsem v Bistrici. Zalilo je nižje ležeče hiše okrog bistriške bencinske črpalke, hiše v Rečici in Topolcu. Še popoldan je bila zaprta cesta proti Postojni. Reka je namreč poplavila pri Bridovcu in v Ribnici. Dokaj dolgi sta bili tudi jezeri.

KLAVRN ODNOS IN ŽALOSTNI KONEC DOKAZOV NAŠE PRETEKLOSTI

Besede "V SPOMIN V VOJNI PADLIM VOJAKOM IZ TRNOVSKE FARE" so vklesali v kamen. Na dveh velikih marmornatih ploščah je komajda stalo imen domačih fantov in mož iz trnovske fare, ki so svoja mlada življenja darovali "cesarju in domovini" na bojiščih prve vojne.

Obe plošči so farani v letu 1928 ob primerni svečanosti in cerkvenem obredu postavili in odkrili v trnovski cerkvi. Gotovo so jih v to, skoraj skrito dejanje, silile politične prilike v tem času - fašistični pritisk pa slovenski napisi in toliko imen padlih za neko drugo domovino in ne za kraljevino Italijo.

Ob obnavljanju trnovske cerkve v začetku šestdesetih let sta obe plošči (brez potrebe) romali iz cerkve in bili dolga leta v skromnem varstvu nadstreška opuščene nagrobne kapelice ob cerkvenem zidu. Pred desetletjem pa sta obe plošči, zahvaljujoč skrbnemu gospodu Viljemu Kindlerju, vendarle našli trajno mesto. Bili sta vzdani v posebej zgrajen nadzidek na Brinškovem hribu nad Kolodvorsko cesto. Očitno pa je bilo delo opravljeno premalo skrbno.

Prva plošča je pred dvema mesecema padla z zidu, pa na srečo ostala cela. Malomarnosti krajevnih forumov gre "zahvala", da je plošča dočkala tudi svoje zadnje dejanje. Burja? Otroci? Kdo ve? Plošča je na tleh, razbita... in nemo obtožuje bistriško malomarnost in odnos do naše preteklosti.

-oj

V NOVIH PROSTORIH

V pritlične prostore nekdanje vojaške ambulante v Ulici IV. armade so se sredi oktobra preselile tri zobne ambulante in zobotehniški laboratorij. Njihovni delovni čas ostaja nespremenjen, enaka pa je

tudi telefonska številka (41-486).

Odločitev o preselitvi zobnih ambulant naj bi perspektivno rešila probleme zobozdravstvenega varstva. Zobozdravniki so se preselili v trikrat večje, prenovljene prostore. Preselili so 13 let stare, dobro ohranjene stroje (in stole) ter na njih hkrati opravili še nujen servis. Dokupili so tudi novo pohištvo in nekaj opreme za laboratorij, v katerega že vrsto let niso nič vlagali. Nenazadnje so novost tudi garderobe in prostori za osebje.

Večino denarja (tri milijone za delo in sedem milijonov tolarjev za opremo) je prispeval občinski proračun, ostalo pa so bila lastna amortizacijska sredstva ter kredit ZZZS.

Po brezplodnih pogovorih o možnostih samoprispevka in nikdar prizidanih prizidkov bodo delavci Zdravstvenega doma, nič manj pa tudi pacienti, zdaj končno le nekoliko bolj zadihali. V domu je ostala ena šolska zobna ambulanta za potrebe bližnje šole in vrtca, pa tudi na slikanje zob boste še nekaj časa hodili v "ambulanto". Tu pa bodo, potem ko so se odselili zobozdravstveni delavci najprej rešili probleme laboratorija, otroške ambulante ter splošne urgence.

D. P.

Zobozdravstveni tehniki v novih prostorih

NUMIZMATIKI SLAVILI 20 LET DELA DRUŠTVA

Predzadnjo nedeljo je Primorsko numizmatično društvo delovno zaključilo dvajsetletno plodno delo.

Čestitke, ki jih je prejelo ob jubileju od številnih sorodnih društev iz Slovenije, Hrvaške in Češke, pričajo o marljivi društveni dejavnosti. V tem času si je v društvu nabralo koristna strokovna znanja kar nekaj sto članov iz vse Primorske, sosednje Hrvaške in še od dlje. Društvo je v mestu in na vseh šolah pripravilo več odmevnih razstav, člani urejajo društveno zbirko za krajevni muzej, izdajajo svoje glasilo, z osmimi izdanimi priložnostnimi poštarnimi žigi pa so obeležili tudi nekatere pomembne krajevne obletnice in dogodke.

Dr. Andrej Rant, predsednik osrednjega slovenskega numizmatičnega društva iz Ljubljane, je bistrškemu društvu ob jubileju izročil posebno plaketo.

Na tokratni 444. redni društveni sestanek so domači numizmatiki povabili tudi bistrške filateliste in bili še posebej veseli odziva številnih mladih zbiralcev znamk.

Srečno društvu tudi v tretjem desetletju!

SEJA IZVRŠNEGA SVETA 21. OKTOBRA

Obsežni dnevni red seje Izvršnega sveta ni vseboval nobene "atraktivne" točke, kljub temu pa smo zapisali nekaj zadev, ki zanimajo občane.

VZDRŽEVANJE HIDROMELIORACIJSKIH SISTEMOV JABLANICA-ZABOVCA IN VRBOVO-JASEN

Prvi sistem (75 hektarjev) je bil zaključen v letu 1986, drugi (355 hektarjev) pa v letu 1990. Medobčinski inšpektorat v svojem dopisu Izvršnemu

svetu ugotavlja, da od tedaj na teh sistemih niso bila opravljena nobena vzdrževalna dela. Do začetka nove vegetacijske dobe, se pravi do spomladi, pa bo moralo biti očiščeno dno melioracijskih jarkov, pokošeno rastlinje, ki že ovira pretok voda, odstranjeni nanosi, sanirane drenaže itd.

IS bo za izvedbo naštetih vzdrževalnih del zagotovil denar iz sredstev proračuna (iz sredstev sprememb namembnosti kmetijskih zemljišč). Inšpektorji tudi predlagajo, naj IS zagotovi sredstva za nadaljnje redno vzdrževanje sistemov.

Na novinarski konferenci po seji IS je bilo postavljeno tudi vprašanje o nedokončanih komasacijah. Kot vzrok za to je predsednik IS Jože Rolih uvedel dolgotrajnost reševanja sporov, ki jih rešuje republiška geodetska uprava; posledica pa je gotovo manj obdelane zemlje. Nedokončana komasacija pa ne sme ovirati vzdrževanja melioracij.

SODELOVANJE TREH OBMEJNIH OBČIN

16. julija je bil v Opatiji prvi sestanek predstavnikov mesta Opatije, občine Matulji ter naše občine, na katerem so razpravljali o problemih, ki pestijo prebivalstvo na tej in oni strani meje. Sestanka se je udeležil tudi zastopnik v Zastopniškem domu Sabora Republike Hrvaške, **Ivan Jakovčič**.

Od hrvaške in slovenske vlade so zahtevali, naj čimprej podpišeta meddržavne dogovore, ki zadevajo obmejno življenje in sodelovanje - zlasti izmenjavo blaga in storitev, delovno-pravni status ljudi, ki so daljši čas delali na eni ali drugi strani meje, ter da reši probleme dvolastnikov.

Zahtevali so odprtje novih mejnih prehodov za potrebe lokalnega prebivalstva: Novokračine-Rupa, Starod-Mune in Sušak-Lisac. Zavzeli so se za liberalno in odprto mejo ter za 10 kilometrov široko obmejno območje ter za nadaljnje razvijanje prometnih povezav med Postojno in Reko.

1. oktobra so predstavniki obeh hrvaških občin obiskali Bistrico in na srečanju ugotovili, da sta obe vladi že reagirali na sklepe opatijskega sestanka, vendar bodo oboji še morali vztrajati pri svojih zahtevah. Na tem srečanju so govorili o možnostih za poenostavitev pretoka blaga, zlasti kmetijskih pridelkov v jesenskem času. Dotaknili so se deponije odpadkov v Jelšanah ter izrazili željo prenoviti kulturno in športno sodelovanje. Na zaposlene v uslužnostnih dejavnostih pa so naslovili apel, naj se vse usluge plačujejo v nacionalnih valutah obeh držav.

PROGRAM ZA SANACIJO DEGRADIRANEGA PROSTORA

Do julija 1994 morajo občine izdelati in sprejeti prostorsko ureditvene programe za sanacijo degradiranega prostora (PUP) oziroma vseh nedovoljenih posegov občanov v prostor (upoštevajoč tiste, ki so oddali prijavo k moratoriju do 11. 10. 1993). Teh pa je bilo v naši občini 50.

Za izdelavo PUP je namenjenih 25 odstotkov depozita, ki so ga morali črnograditelji nakazati na račun Stanovanjskega sklada RS; izdelovalca PUP bo posebna komisija pri sekretariatu za gospodarstvo izbrala po opravljenem natečaju izmed 22 podjetij, ki jim je pristojnost izdelave PUP dodelilo Ministrstvo za varovanje okolja (iz II. Bistrice ni nobenega).

POŠKODOVANI MOST

Izvršni svet je obravnaval tudi problematiko cestnega nadvoza, ki prečka železnico v "rudniku" (cesta Koseze-Velika Bukovica). Posebna komisija je na mostu ugotovila poškodbe konstrukcijskih obokov, ki ogrožajo varnost tako cestnega kot železniškega prometa, zaradi poškodbe nosilne konstrukcije pa se lahko poruši celoten objekt.

Po ogledu je Cestno podjetje Koper srednji obok zavarovalo z železno mrežo, občina kot upravljalec lokalnih cest pa bo morala poskrbeti za sanacijo celotnega objekta.

Za pokritje stroškov letošnjih popravil bodo poskrbeli ob renominaciji ali rebalansu proračuna, denar za sanacijo celotnega objekta pa bodo zagotovili v proračunu za prihodnje leto.

REORGANIZACIJA CIVILNE ZAŠČITE

IS je imenoval nove poveljnike sektorskih in občinskega štaba CZ. Dosedanjega dolgoletnega poveljnika občinskega štaba **Ivana Šuštarja** je zamenjal **Jože Šircelj**, načelnik pa ostaja **Franč Šajn**.

Sektorji pa so nadomestili dosedanje organiziranost po krajevnih skupnostih. V občini bo odslej **osem sektorjev**: Podgora, meja (KS Jelšane in Novokračine), primestje, mesto, planota (KS Knežak, Šembije), porečje (KS Prem, Bitnja, Topolc), Brkini (KS Rečica, Harije, Pregarje), kras (KS Podgrad, Hrušica, Starod). Ostrožno brdo pa bo neposredno vezano na občinski štab.

KOZLEK

PROIZVODNJA - TRGOVINA - STORITVE d.o.o.

Rozmanova 19, II. Bistrica

TEL., FAX 067/41-630

PRODAJALNA:

VSE ZA KMETIJSTVO IN VRTNARSTVO
KRMILA, GNOJILA, SEMENA,
ZAŠČITNA SREDSTVA.....
NOVI STROJI IN KOMISIJSKA PRODAJA
KMETIJSKE MEHANIZACIJE

MUNICIPIO DI VILLA DEL NEVOSO

PROVINCIA DEL CARNARO

N. 1/18 di prot.

Risposte al foglio N. ....

U. 2.12.1944

dd. .... Allegati: .....

OGGETTO

DOVOLIENJE

ATTI DI STATO

STATI DI STATO

Podpisano Sindaco: ...
Il Municipio di Villa del Nevoso autorizza il signor JAKOVČIĆ Ivan a carico la Kostrena S.L. da via Kostrena St. Lucia (Sušak) a trasportare in Villa del Nevoso a Sušak i seguenti viveri:

500 kg. di patate
50 " di piselli
50 " di fave
10 " di piselli
200 " di piselli

Per ogni prodotto pagherà la metà del prezzo di mercato in vigore in Bistrica (Sušak).

Il Municipio di Villa del Nevoso autorizza il signor JAKOVČIĆ Ivan a carico la Kostrena S.L. da via Kostrena St. Lucia (Sušak) a trasportare in Villa del Nevoso a Sušak i seguenti viveri:

500 kg. di patate
50 " di piselli
50 " di fave
10 " di piselli
200 " di piselli

Die Gemeinde Villa del Nevoso bestatigt hiermit dem Herr JAKOVČIĆ Ivan aus Kostrena St. Lucia (Sušak) das Befugnis zu berechtigt folgende Lebensmittel:

500 kg. Kartoffel
50 " Bohnen
50 " Fava
10 " Erbsen
200 " Erbsen

Die Gemeinde Villa del Nevoso bestatigt hiermit dem Herr JAKOVČIĆ Ivan aus Kostrena St. Lucia (Sušak) das Befugnis zu berechtigt folgende Lebensmittel:

500 kg. Kartoffel
50 " Bohnen
50 " Fava
10 " Erbsen
200 " Erbsen

2 u p a n-Il Commissario Prefettizio- Del Fascio-Verwalter:

IZVOZNO DOVOLJENJE OBČINE ILIRSKA BISTRICA

z dne 9. decembra 1944 je vsekakor zanimivo.

Dokazuje, da imamo Bistričani vsaj petdesetletno tradicijo "izvoza" repe, zelja, krompirja in drugih kmetijskih pridelkov na Hrvaško.

Je mar dandanes sploh še kaj novega?

SLABO VREME OVIRA POTEK DEL

SCT-Nizke gradnje iz Ljubljane obnavlja 2 kilometra cestišča med Zalči in odcepom za Sabonje na regionalni cesti (št. 381) proti Podgradu. Na tem odcepu se je zgodilo največ nesreč, saj je bilo cestišče malodane uničeno. Po načrtih naj bi cesto II. Bistrica-Podgrad v celoti prenovili naslednje leto. Cesta je bila zgrajena 1968. leta, zelo pa jo je poškodoval tovorni promet, ki se mora zaradi prepovedi prometa s težo nad osem ton izogniti magistralni cesti proti Postojni.

Pri predsedniku Izvršnega sveta pa se je 25. oktobra zglasila delegacija krajanov, ki živijo ob tej cesti. Zahtevali so, naj IS v 14 dneh zbere podatke o številu nesreč. Zahtevali so tudi popravilo najbolj kritičnih odsekov že v tem letu, celotno rekonstrukcijo pa v prihodnjem letu.

Z deli so začeli tudi pri izgradnji kanalizacije v Šembijah ter na drugem odseku podgorskega vodovoda med Vrbico in Kuteževim (4700 metrov). V sklopu te faze naj bi napeljali še glavni vodovodno žilo do Podgraj.

In še dve informaciji: ureditev Trnovske obrtne cone je v fazi izdelave ureditvenega načrta. Ko bo le-ta narejen, bo organizirana javna razprava, na katero občinski Sekretariat za gospodarstvo vabi vse občane. Bodočo Trnovsko obrtno cono pa trenutno opremljajo z gospodarsko infrastrukturo.

Jesenski čas pa je tudi čas priprave planov, ki jih financira občinski proračun.

"KAR BO, PA BO... GAS!"

Na križišču Ulice 7. maja in Vilharjeve ulice skozi vse leto stoji plug, za katerega predpostavljamo, da je last Cestnega podjetja, ki ima svoj sedež na drugi strani Ulice 7. maja. Plug popolnoma zastira pogled na morebitna vozila, ki prihajajo z leve strani - mimo nekdanje trnovske vojašnice - v Bistrico.

Predlagamo, da lastnik pluga najde drug, bolj primeren "skladiščni" prostor zanj.

STARE SLIKE PRIPOVEDUJEJO...

Dragica Štefančič iz Adamičeve ulice v Ilirski Bistrici je bila prva, ki nam je sporočila pravilni odgovor na vprašanje, ali je bila GOSTILNA "PRI MESARJU" in kdo je bil njen lastnik. Gostilna je bila v Levstikovi ulici št. 5, (desno od nekdanje glasbene šole oziroma sedanjega Centra za socialno delo), lastnik gostilne pa je bil VIKTOR TOMŠIČ.

Gospa Dragica je tako postala naš novi naročnik, poleg tega pa je prejela še simbolično nagrado **Viktorja Tomšiča**, ki je bila lastnika nekdanje gostilne, ki trenutno živi v Trstu in je naš naročnik.

Tokratna fotografija sodi v čas izredno uspešnega delovanja Telovadnega društva OKOL v Ilirski Bistrici. Telovadno vrsto pokolic je skupaj z njihovim vaditeljem Jankom Kolarjem posnel fotograf v letu 1912 ob enem od vadbenih popoldnevov na trdem peščenem bistriškem dvorišču. Stojijo z leve: **Minka Kovačič, Poldi Samsa, Pepca Krelj, Ela Škrlič in Francka Mizgur.**

Sedijo pa: **Vida Samsa, Pepica Cerkvenik, Janko Kolar-vaditelj, Sanda Samsa in Ema Žnideršič.**

Čeprav je bil predviden telovadni nastop bistriških sokolov na III. veselovenskem sokolskem zletu v Ljubljani, ki se je poletel naslednje leto, so intenzivne priprave stekle že v letu 1912. Po pripovedovanju sedaj že pokojne Minke Kovačič, Cvetanove iz Smrij, poročene Lampret, je večina deklet bila stara okrog 18 let in so vse hodile k telovadbi izredno rade. Sama je trikrat na teden prihajala

peš iz Smrij in se ravno tako vračala domov - dostikrat že v temi.

Še posebej pa so bile navdušene nad svojim vaditeljem, sinom progovnega mojstra Kolarja s trnovsko-bistriške železniške postaje, ki je bil izreden telovadec.

Žal so tedanje avstrijske oblasti (1913. leta) težko pričakovani vsesokolski zlet v strahu, da gre za preveliko narodno manifestacijo - najprej prestavile na avgust 1914, potem pa so ga zaradi

pričakovanega vojnega spopada kar prepovedale.

Mnogi bralci SNEŽNIKA so ob dosedanjih raziskovalnih nalogah postali tudi že pravi detektivi. Tokrat sprašujemo: **pred katero bistriško hišo so vadile mlade bistriške sokolice?** V pomoč naj vam bodo značilna dvojna vrata (porton) te hiše, ki skupaj s križi na vratih še stojijo.

Vojko Čeligoj

KABELSKA TV TUDI PRI NAS?

Predstavniki domačega zasebnega podjetja Teles in radgonskega Elrada so v torek, 26. oktobra, članom Izvršnega sveta in predstavnikom nekaterih krajevnih skupnosti predstavili možnosti priključitve in značilnosti kableskega sistema.

Da bi ugotovili interes za kabelsko televizijo pri nas, so konec julija izvedli telefonsko anketo, s katero so zajeli 621 gospodinjstev v Bistrici.

Ugotovili so, da ima 99 odstotkov anketiranih televizijski sprejemnik, od teh je štiri odstotke črnobelih,

ima vsako deseto gospodinjstvo satelitsko anteno,

60 odstotkov anketirancev spremlja tri do pet programov, 10,5 odstotkov pa 21 programov in več (če imajo satelitsko anteno ali so na takšnem področju, kjer je možen sprejem italijanskih programov), 20 odstotkov anketiranih bi se zagotovo odločilo za kabelsko televizijo, sedem odstotkov pa zagotovo ne.

Ugotovili so tudi, da ljudje kabelsko televizijo še precej slabo poznajo ter da bi se jih med tistimi, ki so z njenimi značilnostmi bolj seznanjeni, več odločilo zanjo.

Predstavniki Elrada so nato predstavili vse prednosti kableskega sistema: od tega, da niso več potrebne antene, do tega, da je možen sprejem 35 TV in številnih radijskih programov, pa tudi lokalne televizije ali radia.

Za mesto Bistrica so izdelali grobo idejno rešitev, po kateri bi, če bi se za

kabelsko televizijo ogrelo 600 bistriških gospodinjstev, priključek stal približno 600 mark. Ta cena bi bila na osnovi bolj natančne projektne rešitve in specifikacije gotovo nižja, odvisna pa bi bila tudi od vrste poselitve (blokovo naselje, posamezne hiše ipd).

Zdaj je na potezi Izvršni svet, ki mora začeti postopek za pridobitev koncesije za izgradnjo televizijskega sistema.

PRENAVLAJAJO PREMSKI GRAD

Po osmih letih je prišel Premski grad spet "na vrsto". Tedaj je nek novogoriški zasebnik po pogodbi s tamkajšnjim Zavodom za varovanje naravne in kulturne dediščine prenovil grajsko ostrešje, vendar ne predstavniki občine ne krajanji sami z opravljenimi deli niso bili zadovoljni.

Morda je prav to vzpodbudilo Premce, da so se s svojimi kvalitetnimi pripombami aktivneje vključili v načrtovanje prenove, ki se je pod okriljem omenjenega zavoda začela v tem mesecu. To pot bodo obnovili grajski stolp ob vhodu v grajsko dvorišče ter zidove, ki obdajajo grajsko dvorano s freskami.

Ta in druga vzdrževalna opravila bodo stala 1,7 milijona tolarjev - milijon je primaknilo Ministrstvo za kulturo, ostalo pa občinski proračun. Upati pa je, da bo po tokratni prenovitveni akciji morda le storjen še korak naprej, saj so Premci, kot ugotavljajo, grad končno sprejeli za svojega

primorje
ajdovščinaENOTA BISTRICA IL. BISTRICA
GENJENIM STRANKAM AUDIMO:

Vse vrste gradbenih in mizarskih storitev, asfaltiranje, montažne hale.

Prodajamo vse vrste betonov, pesek, mivko in vse vrste betonskih izdelkov.

Izposojamo gradbene odre in opažni material.

in začeli resno razmišljati o bodoči usodi objekta.

Zavod za varstvo naravne in kulturne dediščine je pripravil tudi program konservatorskih akcij za našo občino v prihodnjem letu. Ta zajema: D. Bitnja 1 (kompleks mlina in žage), Levstikovo 8 in 8a v Bistrici, v Knežaku št. 103, v Podgradu hišo št. 66, Kettejevo rojstno hišo, Premski grad, Trnovo - flišni konglomerat. Če bi v izbor prišle vse predlagane akcije, bi morala občina zanje odšteti skupaj 5,392 milijona tolarjev.

IS je na oktobrski seji podprl predlagani program, dopolnili pa so ga še z dvema predlogoma: obnovo Vilharjeve grobnice v Knežaku in obnovo mostu čez Reko pod Premom. O vsem tem pa bo seveda razpravljala občinska skupščina v okviru sprejemanja proračuna za leto 1994.

KNJIŽNICA MAKSE SAMSA
ILIRSKA BISTRICA

NOVOSTI V
KNJIŽNICI

STROKOVNA LITERATURA ZA ODRASLE:

Varsley, Šolska enciklopedija - geografija; Sorč, Bog ima srce tudi zate; Sorč, Živi Bog: nauk o sveti Trojici; Bajič, Problemi denacionalizacije; Pečjak, Pripravljanje na izpit; Bonar, Dišeče cvetnice; Žiberna, Menica in ček kot vrednostna papirja; Toplak, Dobrote iz mleka; Gornik, Dobra gostišča; Israel, Moč možganov za otroke; Urbanc, Postanimo uspešni; Las Casas, Uničevanje Indijancev in evangelizacija; Gradišnik, Slovensko ali angleško.

LEPOSLOVJE ZA ODRASLE:

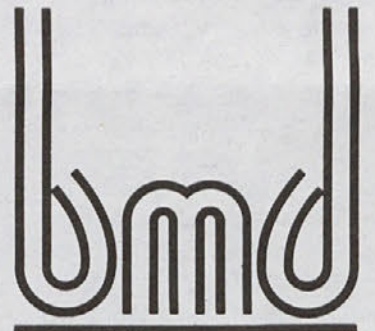
Novak, Izza kongresa ali umor v teritorialnih vodah; Stojkovič, Osemnajst nageljnov; Christie, Umori po abecedi; Lainšček, Astralni niz (Pet veličastnih); Malik, Lovišča (Pet veličastnih); Mazzini, Zbiralec imen (Pet veličastnih); Morovič, Tekavec (Pet veličastnih); Frančič, Sovraštvo (Pet veličastnih); Dumas, Vitez iz rdeče hiše; Kriznar, Šambala - Z biciklom v Tibet.

STROKOVNA LITERATURA ZA MLADINO:

Prosen, Sonce zgodaj gori gre.

LEPOSLOVJE ZA MLADINO:

Brezina, Ura v stolpu bije trinajst (Naša klapa Irharjev; 2); Novak, Lepotec Bučko (Zvesti prijatelj; 10. knjiga); Wehrmann, Smolček in Špela Počasnela; Fritz, Mavrica Mavra; Travers, Mary Poppins, Mary Poppins se vrne; Disney, Racman Jaka slavi rojstni dan, Dumbo, Sneguljčica in sedem palčkov, Pepelka, Aladin - Duh iz svetilke, Aladin - Tat in čudežna svetilka, Koliko je ura, Ariela, mala morsk deklica, Knjiga o džungli.

BMD INŽENJERING

TRGOVINA
"TARSEL"

II. Bistrica, Rozmanova 29
(pri novi šoli)
Tel. 067/41-588

VAM PONUJA
VELIKO IZBIRO
MASH

ZIMSKE KONFEKCIJE IN
DRUGEGA TEKSTILA

IMAMO ŽE "MIKLAVŽEVO"
ZNIŽANJE CEN

PONUJAMO NARAVNI
DOMAČI MED

TORIS

SPOMINI NA SAMOSTANSKO ŠOLO

Jeseni leta 1943 se je pouk v trnovskem samostanu De Notre Dame ponovno začel, in kar je vsaj enakega pomena - v slovenskem jeziku.

2. julija 1923 so morale vse gojenke samostanske šole priseči zvestobo novi, italijanski oblasti. To se je zgodilo na nekdanjem pokopališču pri cerkvi sv. Trojice, ki se je nahajala na vzpetinici onstran železniške postaje. Šele po 20 letih, po kapitulaciji Italije, je v šoli spet lahko stekel pouk v slovenskem jeziku.

Jeseni leta 1943 je v samostansko šolo prihajalo (dijaki iz oddaljenih krajev so stanovali v samostanskem dijaškem domu) 600 otrok, v šolskem letu 1944/45 pa kar 725. Šolo je poleg posledic vojnih razmer pestila še velika prostorska stiska.

Namen pričujočega članka je zapisati drobce spomina na takratno življenje za samostanskimi zidovi. Člani mlajše generacije tistih časov nismo doživeli. Šele rojevali smo se v letih, ko so se samostanska vrata šole že zapirala (leta 1963), zato šele zdaj odkrivamo ogromno bogastvo znanja in vzgojnega dela, ki ga je 2700 dijakinjam in dijakom posredovalo 80 šolskih sester.

O tem je tudi stekla beseda v pogovoru s sestro Romano, sedanjo prednico trnovskega samostana.

Sestra Romana, sicer Topolčanka, je v samostan prišla kot učenka in tu najprej opravila pet razredov osnovne šole, nato pa triletno šolo "d'avviamento professionale". Šolanje fantov je bilo v tej šoli usmerjeno v kmetijske veščine, dekleta pa so vzgajali predvsem v dobre gospodinje in jih učili šivanja, krojenja, risanja vzorcev, knjigovodstva, blagoznanstva, gospodinjstva...

Po končanem učiteljsku leta 1936 je sestra Romana postala učiteljica, ki se je po noviciatu izobraževala še v dodatnih predmetih v Trstu ter leta 1939 v Benetkah opravila izpite. Od šolskih

najzahtevnejših ročnih del: od pletenja in kvačkanja do vezenja, mreženja ("necanja") in slikanja na les in svilo; poznale so postopek pridobivanja škroba iz kostanjev, same so izdelovale lepo okrašene kartonske škatle, mape...

Same so pridobivale tudi lug, v katerem so prale kupe perila: očiščen in presejan pepel so stresle v kotel in ga prelile z vrelo vodo. Perilo so "zmencale" najprej z milom, ga nato stresle v čist kotel, pokrile s čisto rjuho in nato najo zliile vroč lug. Ko se je "zmes" ohladila, so "cele lojtrnce perila" peljale na pranje v čisto vodo blizu Domladišve hiše. Perilo so pomagale prati tudi gojenke, kandidatke in ženske iz samostanske soseščine.

Sestre so se morale v vojnem času, ko je vsega primanjkovalo, še posebej znati. Gojenci so iz ličkanja ("ker drugega ni bilo") pletli torbe, predpražnike, "šlape", copate; strojili so zajčje kožuške in jih vdevali v copate. Podirali so stare

Perice iz Trnovega in samostanske kandidatke med spiranjem perila v Bistrici

PETDESET LET PONOVNE SLOVENSKE ŠOLE NA PRIMORSKEM

PROSLAVA BO V SOBOTO, 30. OKTOBRA 1993, OB 11. URI V SAMOSTANU DE NOTRE DAME V ILIRSKI BISTRICI

PROGRAM:

- spominski nagovor
- sklep o ustanovitvi šolskega sklada dekana Karla Jamnika,
- sprejem pobude za ustanovitev srednjega šolstva v samostanu De Notre Dame v Ilirski Bistrici
- odkritje spominske plošče

V programu sodelujeta:

Dekliški komorni zbor iz Ilirske Bistrice pod vodstvom prof. Marije Šlosar-Lenarčič
Baročni kvartet Illyricus Ilirska Bistrica

Ob 10. uri bo v cerkvi sv. Petra maša zadušnica za pok. šolske sestre in učitelja verouka ter polaganje vencev na njihove grobove.

V šolskem letu 1943/44 so poučevale:
S. MAR. TEREZIJA JANEŽIČ - ravnateljica
S. MAR. ANDREJA BEZEK
S. MAR. BERNARDA BONE
S. MAR. DOLORES DOLENŠEK
S. MAR. HELENA MIKULETIČ
S. MAR. INGONDA PRELOG
S. MAR. LEONTINA TINTA
S. MAR. FIDELIS TROHA
S. MAR. KERUBINA TROHA
S. MAR. MYRIAM TROHA
S. MAR. GABRIJELA VODOPIVEC
S. MAR. DARINA VOLK
S. MAR. ROMANA ZIDAR

Učitelji verouka so bili:
MSGR. KAREL JAMNIK
PREČ. G. ADOLF SIMONIČ
PREČ. G. MELHIOR GOLOB

Samostanske gojenke pred "gledališkim odrom"

sester, ki so v letu 1943 učile v samostanu, je danes poleg sestre Romane še živa sestra Leontina, ki živi v Gorici, kjer je do svojega 75. leta poučevala telovadbo. Prihodnje leto bo sestra Leontina praznovala svojo 80-letnico, še danes pa poučuje računalništvo in tehnično vzgojo.

Kot že rečeno, so bile sestre prava zakladnica znanj, spretnosti in modrosti. Na učenke so prenašale poleg običajnih šolskih znanj tudi veščine izdelovanja

vojaške odeje in iz te volne spletali majice, iz domače volne pa nogavice in rokavice za vojake.

Sestra Romana je v letu 1943 učila prvi razred osnovne šole, v katerem je bilo 96 učencev: fante dopoldne, dekleta popoldne. Med njimi so bili stari že 10 let, tudi bivši interniranci, nekaj pa je bilo tudi duševno prizadetih otrok. Nema lokrat se je zgodilo, da so morale otroke najprej ozdraviti garjavosti.

Na vprašanje, kako so takrat pri tolikem številu otrok vzdrževali disciplino,

Razstavljeni izdelki gojenk

(vse slike iz časov pod Italijo)

sestra Romana odgovarja, da z disciplino nikoli ni bilo težav. Vladal je red, ki je "držal samega sebe, tu ni bilo nobenih divjakov". Sestra Terezija (danes bi ji rekli ravnateljica) je bila majhna, a ko se je pojavila, so vsi takoj utihnili. To je veljalo tudi za fante, ki so v samostan prišli 1943. leta po razpustitvi "scuole media inferiore" v današnjem gasilskem domu. Pri nas smo z otroki vsi delali lepo in jih spoštovali."

Vse pa se je spremenilo po 18. decembru 1946, ko je samostanske

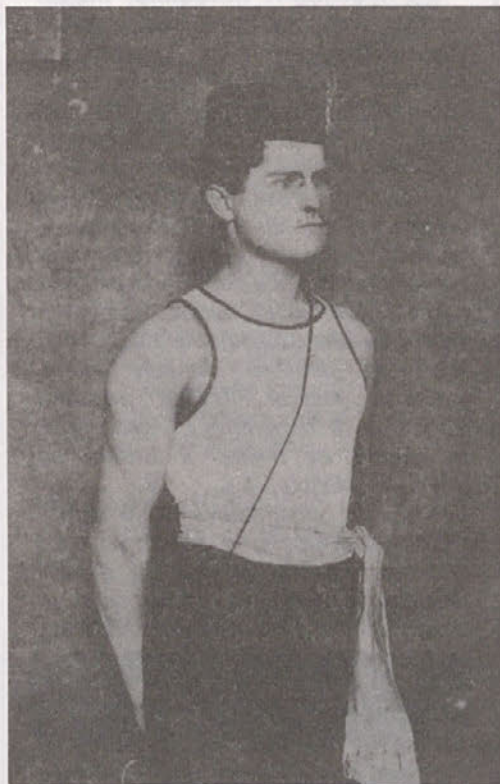
prostore in šolo prevzelo več vodilnih ljudi iz občine. Samostan je ostal brez večine prostorov z vso opremo vred. V šolo so prišli novi učitelji in nove navade. Sestra Romana se z veliko grenkobe in zelo nerada spominja teh povojnih časov, ko so sestre kljub vsemu še naprej poučevale in rešile marsikateri "brezupni šolski primer" s svojimi inštrukcijami. "Kar je bilo, je bilo", pravi sestra Romana, "a najbolj mi je hudo za sestre, ki so umrle še v tistem hudem času!"

LOJZE ZAJC

Znameniti
domačini

Kmalu se bo izteklo stoto leto od rojstva "LOJZETA ZAJČEVEGA iz Dvorane v Trnovem", kot so domačini označevali pomembnega moža, ki je v Trnovem in Bistrici skupaj s svojimi starši, desetimi brati in sestrami pustil pomemben pečat. Bil je ustanovitelj telovadnega odseka Orel v Trnovem, bil je njegov načelnik in organizator, režiser, avtor in organizator številnih prosvetih prireditev v trnovski dvorani, kasneje pa tudi predsednik domačega planinskega društva in načelnik Ilirskobistriškega Sokola. Leta 1922 je moral v izgnanstvo.

Z osemnajstimi leti je Lojze Zajc obnovil Telovadni odsek OREL v Trnovem in postal njegov načelnik - leto 1912

v telesni kulturi, močno podrejenimi narodni identiteti, ki je bila v tem času v izrednem vzponu. Tudi sam se je zaposlil v trnovski hranilnici in po očetovi smrti prevzel njegovo tajniško mesto.

Trnovska Dvorana s poslovnim delom v spodnjem levem kraku stavbe in prostorno dvorano v desnem kraku, namenjeno tako kulturnim prireditvam kot telovadbi Trnovskega telovadnega oseka OREL.

Klerikalno okolje Trnovega in njegovih številnih vasi, ki so sodili v "Županstvo trnovske srenje" ob močni podpori župnišča, se je kmalu zavedlo, da ji bo mladina, navdušena nad telovadnimi uspehi Telovadnega društva "ILIRSKI SOKOL" v sosednji liberalni Bistrici, ušla iz rok. Že v letu 1910 so ustanovili pri Izobraževalnem društvu v Trnovem Telovadni odsek OREL. Kot drugod po Slovenskem so se orlovska telovadna društva naslonila na sokolsko organizacijo tako v organizacijskem kot metodičnem delu na področju telesne vzgoje. Podobni so bili telovadni kot slavnostni kroji, pozdravljali so se s češkim pozdravom "NA ZDAR", uprizarjali so telovadne nastope in strumno korakali ob pomembnih prireditvah.

"MLADOST", glasilo slovenskih Orlov, v 3. številki iz leta 1909 prinaša vest o trnovskih Orlih: da doslej niso imeli posebno vidnih uspehov, popisuje težave, slabo vreme, kmečka opravila idr., da pa so se v nedeljo 10. januarja predstavili s telovadnim nastopom in tudi z igro "Zamujeni vlak" ter pevskim nastopom cerkvenih pevk. Po tem poročilu sodimo, da je telovadni odsek Orel v Trnovem bil ustanovljen vsaj v letu 1908.

V tem času sta bila telovadna odseka Orel na našem področju ustanovljena le v Trnovem in Košani. Oba odseka sta 28. avgusta 1910 pripravila velik skupni nastop v Košani z željo, da bi vzpodbudila ustanavljanje telovadnih odsekov Orela tudi na Pivškem in Postojni. Odmevni nastop 30 telovadcev je vodil **Ludvik Kranjc** iz Trnovega. Pripravili so rajalni prihod, nove proste vaje, telovadbo na drogu in bradlji ter rajalni odhod. Kronist je zapisal, da je vrle telovadce navdušeno pozdravila velika množica ljudi, zbranih v Košani.

V telovadnih poročilih zasledimo Lojzeta Zajca, prvič omenjenega že naslednje leto, pod imenom vaditelj **Vekoslav Zajc**, ki je kar dva meseca prihajal v Št. Peter poučevat telovadbo v na novo oblikovanem telovadnem odseku šempeterskega Orla.

Leto 1911 je bilo za trnovsko

telovadbo krizno leto, zato je Lojze Zajc že naslednje leto prevzel načelnštvo Orla v Trnovem, preuredil organizacijo telovadnega odseka ter oblikoval poleg parterne telovadbe, vaj na drogu in bradlji tudi še sabljaški odsek.

Za telovadbo je navdušil krepke fante iz Trnovoga, Topolca, Dobropolja, Zarečja idr. Kmalu se jih je zbralo kar 35 rednih telovadcev. Javnosti so se predstavili s telovadnimi nastopi na dvorišču Dvorane, s povorkami po Trnovem in Bistrici in ob cerkvenih procesijah, kjer so sodelovali s častnimi stražami in spremstvom.

in blagajnik **Ivan Gogala**, podnačelnštvo pa je prevzel naš Lojze Zajc.

Kljub temu da je trnovski Orel imel svojo telovadnico, tudi že skromno opremljeno z orodjem, blazinami idr., da pa so si Bistričani Sokolski dom uredili šele v tem letu, v vsem svojem času niso dosegali enakih uspehov. Težave in kriza so se poglobile še zlasti v letu 1913, ko je telovadnica v Dvorani bila oddana udeleženkam gospodinjskega tečaja, osem bratov telovadcev je odšlo iz Bistrice, podnačelnik pa k vojakom. Vse je kazalo, da bo trnovski Orel izdihnil. Na veliko veselje so se Orli spet pojavili s svojimi živordečimi srajcami na velikonočni procesiji in tedaj ter še nekajkrat kasneje trdno sklenili, da orlovska ideja v Trnovem ne sme usahnuti. Žal, zgodilo se je prav to. Z nastopom prve svetovne vojne so prav telovadci med prvimi oblekli vojaške

Telovadni odsek OREL Trnovo v letu 1912 pred Dvorano. Sedijo z leve: načelnik Lojze Zajc, pobudnik, ustanovitelj in starosta Rudolf Strnad ter kaplan Ivan Gogala

V letu 1912 so ustanovili Orela tudi v Postojni, zato so vse štiri odseke povezali v "okrožje", ki mu je načelovalo predsedstvo. Člani trnovskega Orla so prevzeli zelo pomembne zadolžitve: predsednik **Rudolf Strnad**, tajnik

uniforme. Trnovski Orel se ni več postavil na noge.

Vojko Čeligoj

(Nadaljevanje v prihodnji številki SNEŽNIKA)

KSP
ILIRSKA BISTRICA

SNEŽNIK

Ustanovitelj: Borislav Zejnulović
Izdajatelj: Grafični atelje
Glavni in odgovorni urednik:
Borislav Zejnulović
Uredništvo: Ivko Spetič, predsednik,
Franc Gombač, Sergij Šlenc,
Vojko Čeligoj, Dimitrij Bonano,
Zdravko Debevc
Novinarica: Dragica Prosen
Lektorica: Helena Rosa
Tehnični urednik: Raymond Fabijanič
Naslov uredništva:
Il. Bistrica, Bazoviška 40
tel/fax: 067/81-297
Tisk: Grafični atelje Il. Bistrica
Naklada: 1500 izvodov

SNEŽNIK
UREDNIŠTVO: BAZOVIŠKA 40, 66250 ILIRSKA BISTRICA, SLO

NAROČILNICA

ime in priimek:

se naročam na časopis Snežnik.
Prosim, da mi ga pošiljate na naslov:

V _____, dne _____

Podpis: _____

Lojze Zajc okrog leta 1983

Zajčeva družina je imela korenine na Dolenjskem. Oče **Anton Zajc** in mama **Jožefa Mlakarjeva** sta izhajala iz vasi Potok pri Šentlovrencu. Očetovi starši so veliko posestvo namenili prvorojnemu sinu Antonu, ta pa je posestvo predal mlajšemu bratu, sam pa se je odpravil v šole v Ljubljano in se odločil za pisarniški poklic. Zaposlil se je na železnici na Dolenjskem, se poročil in tu sta se jima rodila prva otroka: Vladislav (1892) in Alojz (1894). Oče je kmalu zvedel za vabljivo službo v Trnovem in se v letu 1896 z družino preselil ter sprejel mesto tajnika pri HRANILNICI IN POSOJILNICI REGISTRIRANI ZADRUGI Z OMEJENO ZAVEZO v Trnovem.

Bil je vesten, spoštovan in ugleden uradnik, velik narodnjak pa tudi izredno družaben. Delo tajnika Hranilnice je opravljal do svoje smrti v letu 1915. Zadnji dve leti je imel tudi častno mesto trnovskega župana. V tem času je pri Zajčevih privekalo na svet še devet otrok: Kristina (1896), Milan (1899), znani pevovodja, poliglot, Zofija (1900), Antonija (1902), Rozalija (1904, prva rojena v novi stavbi Hranilnice /Dvorane, kamor se je sedaj preselila Zajčeva družina), Marija (1907), Jože (1909), Ana (1911) in Silva (1913).

Vsi Zajčevi otroci so bili deležni solidne izobrazbe. Tako je tudi Lojze po trnovski osnovni šoli obiskoval združeno trgovsko šolo v Ljubljani ter gimnaziji v Ljubljani in na Sušaku. Gotovo se je prav v teh dveh mestih srečal z novimi gibanji

"VELIKIM" ZA POTRDITEV, MAJHNIM ZA ZGLED

Z novim šolskim letom je v trnovskem vrtcu začela delovati mešana skupina otrok. Mešana zato, ker so v njej predšolski otroci različne starosti. Ta skupina pomeni za bistriški vrtec novost, medtem ko je tak način vzgojnovarstvenega dela z najmlajšimi drugod po Sloveniji pa tudi v vseh ostalih vrtcih v bistriški občini že ustaljena praksa.

Obiskali smo vrtec v Jelšanah, v katerega naj bi hodili otroci še iz vasi Dolenje, Novokračine, Sušak (letos nobenega) in Velikega Brda in ki je del jelšanske osnovne šole. Vrtec je skupina 17 otrok ter vzgojiteljice **Irene Tomšič** in varuhinje **Marice Udovič**.

Zmanjševanje števila otrok v vrtcu v prejšnjih letih je vodstvo šole oziroma vrtca vodilo v razmišljanje, kako zadržati ali celo pritegniti v vrtevo varstvo še kakega otroka več. Eden od ukropov je tudi višina oskrbnine, ki je odvisna od tega ali so otroci v vrtcu le štiri ure ali pa denimo od 6.30 pa do 15.00 in celo dlje. V jelšanski starostno mešani skupini je osem malošolarjev, najmlajši otrok pa je star šele dve leti in pol.

Na vprašanje, kakšne so slabosti ali prednosti takšne skupine v primerjavi s skupinami enako starih otrok, Irena Tomšič pravi, da slabosti sploh ni, prednosti pa je kar cel kup. Večji otroci želijo imeti ob sebi mlajše, ki jim zelo radi pomagajo in tako doživijo tudi svojo samopotrditvev, majhnim pa so večji otroci dobrodošel zgled. V garderobi in na sprehodih starejši zelo skrbijo za malčke, tekajo za njimi in jih pobirajo s tal... Večji tudi zelo radi delajo, pomagajo pri razdeljevanju malic in imajo

svojega dežurnega. Malo šolo imajo vsak dan in Irena pravi, da dela ni težko usklajevati. Seveda imata ob začetku vsakega šolskega leta "drugi mami" precej dela, kasneje pa, ko se skupina uteče in postane vodljiva in delovna, je delo z različno starimi otroci pravo veselje.

Otroci imajo na razpolago večji prostor z obvezno omaro pa z mnogimi policami in regali, ki sobo po željah razdelijo v kotiček s punčkami, risalno delavnico, zbirko naravnih materialov in jesenskih plodov... Vrtec premore celo zaveso, ki po kosilu loči zaspane od nič zaspanih otrok, včasih pa nadomešča tudi zastore gledališkega odra. Tudi okolica vrtca je takšna, s kakršno bi morali biti obdani prav vsi vrtci: mir, tišina in predvsem nobene ceste.

Dobro sodelujejo s šolo in zadnji dokaz za to so nova lesena igrala, ki so jih malčkom naredili učenci s tovarišico Nives.

Vrteče imajo Jelšanci kar "za svoje", med sprehodi po vasi so dobrodošli prav v vsaki hiši. Spotoma si včasih "naberejo" še kakega novega prijateljska, ki ga "nona" pusti za urico ali dve z vrtčevimi. Za pusta morajo po jajca prav v vsako hišo, da se ne bi komu zamerili. Roditeljske sestanke imajo po potrebi. Srečanja s starši na zadnji dan male šole nihče ne zamudi, saj se tudi odrasli v vrtcu prav dobro počutijo in jim tiste tri urice kar prehitro minejo...

D. P.

Otroci starostno mešane skupine v jelšanskem vrtcu: sredi peskovnika "škarf z vodo" - največji užitek

"ZLATA ELIPSA"

V nedeljo, 7. novembra, bo ob 18. uri v Domu na Vidmu v Ilirski Bistrici tekmovanje za Zlato elipso. Nastopili bodo mladi pevski talenti zabavne glasbe - 14 posameznikov ali skupin - ki se ob spremljavi domačega ansambla Malibu že pridno pripravljajo.

Dva najboljša izmed njih bosta prejela nagrado žirije - zlato elipso in nagrado občinstva - zlato liro. Oba nagrajenca(ki) bosta dobila(i) še praktični nagradi. Izžrebali pa bodo tudi nagrado za enega izmed občinstva. Nagrajenec žirije bo direktno uvrščen na 4. mladinski festival "Kraška popevka 93", ki bo 19. decembra v Sežani. Tekst in glasbo za nastop v Sežani bo prispeval Malibu.

Program bo povezoval Sašo Hribar (Radio Ga-Ga). V premoru med tekmovanjem bo nastopil še hrvaški predstavnik zadnjega tekmovanja za izbor popevke Evrovizije, skupina "Put".

Organizatorja prireditve sta Elypsa d.o.o.-trgovina in marketing ter ZKO Ilirska Bistrica. Vstopnice bodo od 2. 11. naprej na voljo na sedežu ZKO (Sokolski dom) in uro pred predstavo v Domnu na Vidmu.

Glavni sponzor prireditve je SLOVENICA, Zavarovalniška hiša d. d. Koper.

ROJSTVA, POROKE, SMRTI

V septembru se je rodilo 8 otrok, poročila sta se dva para, preminulo pa je 24 naših občanov.

SUMA INŽENIRING d.o.o.
ILIRSKA BISTRICA, BAZOVIŠKA 18
Tel. 067/41-504; Fax. 067/81-042

Sponzor:
SKUPŠČINA OBČINE
ILIRSKA BISTRICA

95 LET KRISTINE VALENCIČ

13. oktobra 1898 se je v Trnju pri Št. Petru na Krasu (zdaj Pivka) rodila Kristina Margon, poročena Valencič. Svoj življenjski jubilej pa je dočakala v Domu starejših občanov v Ilirski Bistrici, kjer je po nesrečnem padcu v oskrbi od letošnjega junija.

Gospa Kristina svojih let še malo ne kaže, nasprotno, je ženska zdravega duha, kakršnega ne premore marsikateri desetletja mlajši človek. Pravi, da bi se, če bi jo noge še nesle, še vedno odpravila na sprehod do svoje vnukinje Aleše. Sama sebi se čudi in kar ne more verjeti, da je njeno življenje dolgo skoraj celo stoletje. Sicer pa za svoje življenje pravi, da temu ne more reči življenje, pač pa eno samo trpljenje. Po sedmem razredu je kot gojenka šole v trnovskem samostanu ostala sirota brez staršev. Prvo vojno je preživela brez pravega doma. Leta 1921 se je omožila z Rudolfom Valencičem in rodila dva sina, Bogdana in Sava, ki je žal že pokojni in za katerim gospa Kristina še vedno žaluje. Prvo vojno je preživela kot brezdoma sirota. Tudi v drugi vojni je Valencičeva družina ostala brez doma, saj so jim Italijani prodali zadolženo hišo in posestvo, tako da se je nekega dne z otrokoma znašla pred zaprtimi vrati.

Jesen življenja pa ji lepšajo vnuki in kar štirje pravnuki, med njimi je najstarejši 18-letni Tomaž. Gospa Kristina s pomočjo lupe veliko bere, tudi nemške in italijanske revije, rešuje križanke. Doma si je pri reševanju

PROJEKTNO DELO NA OŠ JELŠANE

27. septembra 1993 smo se odpravili na športni dan, ki je bil uvod v tedensko projektno delo na temo "voda".

Učenci iz Jelšan in okoliških vasi smo si ogledali mlin v Sušaku. Gospa Marija Štemberger, lastnica mlina, nam je pripovedovala o njegovi zgodovini, opisala je delovanje mlina, našela dele mlina, spomnila pa se je tudi mlinarske pesmi in marsikaterega zanimivega dogodka iz časov, ko je bila mlinarica.

Tudi drugi vaščani so nam veliko povedali o vodi. Razdelili smo se v različne skupine in vse naslednje dni posvetili šolsko in domače delo vodi. V petek smo svoje izdelke razstavili v večnamenskem prostoru in tudi v razredih.

Vsaka skupina je svoje delo predstavila. Literati smo zbirali pesmice, šale, pregovore, zgodbe in pripovide o vodi. Med vaščani smo izvedli anketo o uporabi pralnih sredstev s fosfati. Izdelali smo tudi slikovit plakat.

Matematična skupina je na zemljevid vrisala vaške vodovode in zajetja ter računala prostornino teh zajetij, angleška skupina je prevedla Prešernovega Povodnega mo'a iz slovenskega v angleški jezik. Likovna skupina je narisala mlin, tehniki so izdelali mlinček in naredili lutko, ki je nosila na ramenih pravo brenoto za vodo. Glasbeniki so zapeli in zaplesali. Zemljepisna skupina nam je predstavila največje reke in vode v svetu, biološka pa je zbirala različne vodne živali, proučevala onesnaženost potokov in delala poskuse.

Tudi ni'ji razredi so se predstavili s svojimi točkami. Nabrali smo rastline, ki rastejo ob potoku, grmovje, mah, gobe in kamenje, izdelali smo "pravi" potok, ki je šumel in poganjal mlin. Pričarali smo pravi mali košček gozda.

Tudi razstava starih predmetov, ki so se uporabljali v zvezi z vodo, ni manjkala.

Skratka, bilo nam je lepo. Razstavo in film, ki smo ga posneli, so si ogledali tudi naši starši.

Tanja Šuštar, 7. razred
(literarna skupina)

NOVO V IL. BISTRICI

OPTIKA PRIMC

Primc Gregor

Ilirska Bistrica, Gregorčičeva 9
tel. 067/81-443

- 1 - očala po izbiri
- 2 - okulistični pregledi (ob torkih popoldne)
- 3 - popravila in montaža očal

Za pregled pri okulistu se je potrebno predhodno naročiti

Odprto vsak dan
od 9-12 in od 15-19 razen v soboto

Istočasno obiščite trgovino **ŠIK**
v prenovljenih prostorih si boste izbrali:

- ženska konfekcija
- moška konfekcija
- otroška konfekcija

NOVI ZABOJNIKI

PODBEŽE 39 - ZALČI
66250 IL. BISTRICA
tel. 067/82-402
fax. 067/81-285

Ugoden nakup:

- gradbenega materiala
- vodoinstalcijskega materiala
- materiala za centralna ogrevanja
- italijanska keramika
- teraco ploščice
- topli podi

MONTAŽA VODOINSTALCIJ,
CENTR. OGREVANJ,
KLIMA NAPRAV,
OGLEDI IN SVETOVANJE

MOŽNOST NAKUPA
NA OBROKE

Urniki: **NON STOP**
8 - 18

SE PRIPOROČAMO

ProVITA^o

Inženiring d.o.o.
66250 Ilirska Bistrica
Adamičeva 4
tel. 067/41-820

GRAFIKA
GRAFIKA
ILIRSKA BISTRICA

ILIRIJA

Trgovina AVTOMATERIAL
Il. Bistrica, Prešernova 25 b, tel. 81 565

1973 - 1993

Cenjenim kupcem se ob jubileju, **20-letnici** poslovanja trgovine zahvaljujemo za **ZVESTOBO**

Ob tej priliki vas želimo obvestiti, da imamo na zalogi veliko izbiro avtoplaščev znanih svetovnih proizvajalcev: **YOKOHAMA, GOOD YEAR, SAVA-SEMPERIT, MICHELIN, PIRELLI, NOKIA**

Nudimo vam tudi:

- avtoradie, zvočnike, antene znamk **PIONEER, FENNER, AUTOSONIC,**
- akumulatorje vseh vrst,
- rezervne dele za **FIAT-ZASTAVO, RENAULT, GOLF,**
- mopede in rezervne dele **TOMOS,**
- veliko izbiro gorskih in drugih koles znamk **ROG, AURORA, CINZIA, ATALA, SCOTT** idr.

O izjemno ugodnih cenah se prepričajte z obiskom v naši poslovalnici, za katerega se Vam vnaprej zahvaljujemo!

6. MESTO MRZLE UODE NA PODIVJANI SOČI

Dne 9. 10. 1993 je bila na reki Soči zaključna tekma Državnega prvenstva v rafingu. Tekme se je udeležil tudi naš klub Mrzla uoda. Start tekme je bil na reki Koritnici pod Bovcem, cilj pa na mostu čez Sočo v Čezsoči. Progo, dolgo 4,5 kilometra smo preveslali v slabih devet minutah in pol ter tako zaostali dobro minuto za zmagovalcem tekme RK Bober Ljubljana. S tem smo v spustu zasedli 6. mesto. Gotovo ni odveč omeniti dejstvo, da je bila Soča po obilnem deževju dobesedno podivjana in je tako na tej tekmi nudila svojevrstne užitke, ter zahtevala popolno koncentracijo ekipe takorekoč na vsaki brzici. Nekateri klubi se navedene tekme zaradi visokega vodostaja niso udeležili. Po zaključku tekme je bil izveden še slalom, na katerem smo po smoli na samem startu (ujel nas je kontra val) vseeno dosegli 6. mesto.

Državni prvak v spustu je postal Bober Ljubljana, 2. mesto je dosegel

Royal Ljubljana in 3. mesto Novoles Straža. Sicer pa se je naš klub v letošnjem prvenstvu udeležil šest tekem (Krka, Sava Dolinka, Idrija, Sava, Soča 2-krat) in na koncu z zbranimi točkami med 17 slovenskimi rafting klubi dosegel 8. mesto v skupni razvrstitvi spusta. Navedba, da smo med redkimi klubi brez predhodnih izkušenj v kajakaštvu, gotovo daje dodatno težo letošnji uvrstitvi.

Rafting klub Mrzla uoda
Ilirska Bistrica

Bistriški Rafting klub vabi vse zainteresirane, da se udeležijo rafting spusta v spodnjem toku reke Reke (Vreme-Škocjanske jame). Udeležencem bodo nudili tudi uporabo celotne rafting opreme. Informacije in prijave tel. 067/81-991 ter 067/81-930.

Ekipe Mrzle uode v tacenskih brzicah na tekmi za pokal Rašice

CENIK OGLASOV V SNEŽNIKU

1. polovica strani	28 x 17 cm	28.000 SIT
2. četrtina strani	14 x 17 cm	14.000 SIT
3. osmina strani	14 x 8,5 cm	7.000 SIT
4. šestnajstina strani	6,5 x 8,5 cm	3.500 SIT

Cena dvobarvnih oglasov na prvi in zadnji strani je višja za 30%. Za večkratno oglaševanje znižamo ceno po dogovoru. Pokličite Grafični atelje, Bazoviška 40, Ilirska Bistrica, tel/fax: 067/81-297

PURPLATEX
d. o. o.

Marjana

Gradišče 51, 66243 Obrov, Telefon 066/83-420, Telex 34462 Sudest SLO, Telefax 066/83-440

KARATE

Karate klub Il. Bistrica se je udeležil klubskega tekmovanja v Celju, 9. oktobra 1993, s šestimi mladimi tekmovalci. Dosegli so naslednje rezultate:

- dečki do 14 let: 2. mesto MIRISLAV DERAJIČ, 4. mesto MLADEN KABLAR in 5. mesto IVO TIJAN v konkurenci 32 tekmovalcev;

- deklice do 14 let: 8. mesto MARJANA SEVER in 10. mesto JERNEJA SEVER med 17 tekmovalkami;

- dekleta med 14 in 18 leti: 4. mesto MARJANCA ŠAJN v skupini 14 tekmovalk.

V Karate klubu vadijo 3-krat tedensko v športni dvorani v štirih skupinah od začetnikov do tekmovalcev, ki pred tekmovanjem trenirajo tudi pogosteje. V tem šolskem letu vodijo skupine štirje

mentorji (trenerji): **Vojka in Stojan Šestan, Leopold Kirn in Robert Čurlič.** V klubu pa načrtujejo organizirano dejavnost tudi na okoliških osnovnih šolah ter istočasno pozivajo učence, naj se v teh dneh vpišejo v krožke.

NOGOMET

NK Transport se je vrnil iz Idrije še vedno neporažen. V derbiju EPNL sta si tekmece razdelila točki z izidom tekme 0 : 0, kar je večji uspeh za NK Transport, saj velja Idrija za najresnejšega kandidata za prvaka lige.

Tekma je bila odigrana v nemogočih pogojih, v deževnem vremenu in na blatnem igrišču, ki je bilo po končani tekmi prava njiva z le nekaj trave ob robovih. V takih pogojih je več veljalo srce kot pa nogometno znanje, čeprav tudi tega ni manjkalo. Vsa čast fantom, ki so 90 minut orali igrišče in vzdržali vse pritiske Idrijcev ter tudi sami spravljali v blato njihovo obrambo in napadalce).

Poleg blata in velike točke, ki smo jo prinesli z gostovanja, je potrebno omeniti še nekaj: na igrišču je bilo enako, če ne še večje število navijačev iz Il. Bistrice kot domačih. V Idrijo smo šli z

dve avtobusoma in nešteto osebnimi vozili, tako da nas je bilo najmanj 150. In ni nam bilo žal. Če ne verjamete, vprašajte tiste, ki so bili v nedeljo z nami v mestu čipk in (nekdanj) živega srebra.

ATLETIKA

KVALIFIKACIJE ZA EKIPNO PRVENSTVO OSNOVNIH ŠOL SLOVENIJE je bilo v Postojni 27. 9. 1993 in sta se ga udeležili obe bistriški šoli z ekipama fantov in deklet. O tem smo že poročali, tokrat pa navajamo boljše rezultate v nekaterih disciplinah:

DEKLETA:

60m: 9. mesto NASTJA ZIRNSTEIN, OŠ D. K., 9,15 sek (858 točk);

DALJINA: 9. mesto KRISTINA ZIDAR, OŠ A. Ž., 398 cm (715);

VIŠINA: 4. mesto INGRID PUGELJ, OŠ A. Ž., in ANDREJA MARTINČIČ, OŠ D. K.;

7. mesto TANJA MALJEVAC, OŠ A. Ž., vse so skočile 125 cm (737);

MET ŽOGICE: 3. mesto MARJANCA MUHA, D. K., 44,04 m (946);

KROGLA: 1. mesto KATJA UDOVIČ, A. Ž., 8,96 m (845).

Nastopilo je 181 tekmovalk v sedmih disciplinah posamezno in štafeti 4 x 100 metrov. Med 11 ekipami OŠ so bila dekleta OŠ D. Ketteja na 8. mestu s 10 801 točko, OŠ A. Žnideršič pa na 9. mestu s 10 628 točkami. Zmagovalna ekipa iz Kobarida je dosegla 13 403 točk.

FANTJE:

60 m: 2. mesto TIHOMIR STRAJNIČ, OŠ A. Ž. z 8,11 sek (1095 točk),

7. mesto ERIK VALENCIČ, D. K. z 8,63 sek (917);

1000 m: 2. mesto DENIS TOMŠIČ, OŠ A. Ž., 3:13,24 (953);

4X100 m: 3. mesto OŠ A. Ž. s 54,87 sek (1496);

DALJINA: 3. mesto MATJAŽ BAJC, OŠ A. Ž., 453 cm (793);

Tekmovanje bo potekalo ves dan. Na zaključni del tekmovanja, ki bo javen in pred publiko, vabijo mladi tudi odrasle ljubitelje dejavnosti mladih planincev, da bi skupaj prisostvovali zmagoslavju najboljših v tekmovanju MLADINA IN GORE, tradicionalnem tekmovanju mladih planincev.

Tekmovanje bo prvič v Ilirski Bistrici, pokroviteljstvo nad njim pa je prevzel predsednik SO Ilirska Bistrica, mag. Stane Prosen.

-oj

ŠPORT

VIŠINA: 3. mesto ALEŠ MANIAS, OŠ A. Ž., 140 cm (791);

KROGLA: 2. mesto ANDREJ MUHA, OŠ A. Ž.; 11,04 m (942), 6. mesto TOMAŽ KANDARE, OŠ D. K., 10,02 m (848), 7. mesto MARKO MUROVEC, OŠ A. Ž., 52,52m (847).

Nastopilo je 117 tekmovalcev v konkurenci 8 osnovnih šol. OŠ Antona Žnideršiča je uvrščena na 4. mesto z 12 355 točkami, OŠ Dragotina Ketteja pa na 5. mesto z 11 299 točkami. Zmagali so fantje iz Ajdovščine s 14 194 točkami.

KROS - OBČINSKO PRVENSTVO OSNOVNIH ŠOL

Izvedbo prireditve je letos motilo slabo vreme, tako da smo jo morali ZTKO in osnovne šole izpeljati v dveh delih. Učenci in učenke od 1. do 4. razreda so tekmovali 6. 10. na že tradicionalni progi na Hribu svobode. Preteči so morali nekaj več kot 600 metrov. Predstavljamo zmagovalce po letnikih:

1. dečki 86	NEJC GLAVAŠ	OŠ A. Ž.	(čas ?)
2. deklice 86	DORIS BUČKOVIČ	OŠ D. K.	3,07 min.
3. dečki 85	SIMON POLJŠAK	OŠ D. K.	2,46 min.
4. deklice 85	ANJA KIRN	OŠ D. K.	2,51 min.
5. dečki 84	TADEJ ŠAJN	OŠ D. K.	2,33 min.
6. deklice 84	LARA LOGAR	OŠ A. Ž.	2,41 min.
7. dečki 83	DAVID DOVGAN	OŠ A. Ž.	2,26 min.
8. deklice 83	MOJCA LOGAR	OŠ D. K.	2,38 min.

Nastopilo je skupaj 380 učenk in učencev iz obeh šol v Il. Bistrici, manjkali so le 2. razredi OŠ Antona Žnideršiča zaradi drugih obveznosti. Prvi trije v vsaki kategoriji so prejeli medalje.

Za predmetno stopnjo je bilo tekmovanje 13. 10. Nastopili pa so samo izbrani tekmovalci iz obeh bistriških šol (razredne ekipe). Letos je bila proga prvokrat postavljena na dolžino 1000 metrov, saj je bila to istočasno izbirna tekma za udeležbo na 28. krosu občinskih reprezentanc v Slovenski Bistrici. Rezultati po letnikih:

1. fantje 82: 1. mesto SIMON SEDMAK, A. Ž., 4,07 min; 2. mesto SIMON MIKULETIČ, OŠ A. Ž., 4,10 min, 3. mesto MATJAŽ FRANK, OŠ D. K., 4,11 min (21 tekmovalcev);

2. dekleta 82: 1. mesto MAJA CUBR, A. Ž., 4,17 min, 2. mesto VESNA BOŠTJANČIČ, OŠ D. K., 4,19 min, 3. mesto MOJCA BAŠA, OŠ A. Ž., 4,22 min (21 tekmovalk);

3. fantje 81: 1. mesto MIHA RUDEŽ, OŠ D. K., 3,49 min, 2. mesto SANDI MIKULIN, OŠ A. Ž., 4,01 min, 3. mesto BOGDAN MIKULETIČ, OŠ A. Ž., 4,01 min (19 tekmovalcev);

4. dekleta 81: 1. mesto NASTJA ZIRNSTEIN, OŠ D. K., 4,08 min, 2. mesto BERNARDA SMERDEL, OŠ D. K., 4,15 min, 3. mesto MARJANCA MUHA, OŠ D. K., 4,20 min (11 tekmovalk);

5. fantje 80: 1. mesto MATJAŽ KEŠANSKI, OŠ D. K., 3,47 min, 2. mesto DRAŽEN BUNETA, OŠ D. K., 3,54 min, 3. mesto MATIJA BAN, OŠ A. Ž., 3,59 min (17 tekmovalcev);

6. dekleta 80: 1. mesto KATJA SMRDEL, OŠ D. K., 4,02 min, 2. mesto JASMINA TOMŠIČ, OP D. K., 4,05 min, 3. mesto METKA ISKRA, OŠ A. Ž., 4,09 min (11 tekmovalk);

7. fantje 79: 1. mesto TIHOMIR STRAJNIČ, OŠ A. Ž., 3,23 min, 2. mesto EVGEN LOGAR, OŠ A. Ž., 3,28 min, 3. mesto DENIS TOMŠIČ, OŠ A. Ž., 3,32 min (18 tekmovalcev);

8. dekleta 79: 1. mesto KATARINA SMRDEL, OŠ D. K., 4,26 min, 2. mesto SINTIJA KMETEC, OŠ D. K., 4,52 min, 3. mesto INES ROŽANC, OŠ A. Ž., 5,31 min (7 tekmovalk).

Sodelovalo je 75 fantov in 50 deklet. Najboljšim v vsaki kategoriji so bile prav tako podeljene medalje.

7. KROS OBČINSKIH REPREZENTANC ZA POKALE DELA, SLOVENSKA BISTRICA 16. 10. 1993

Na tekmo smo odpotovali z osmimi ekipami od 14 možnih in se potegovali za čimboljšo skupno uvrstitev med

občinami, ki so nastopale z vrhunskimi atleti v članskih oz. mladinskih vrstah in tudi osnovnošolskimi tekmovalci, ki redno trenirajo v atletskih klubih.

Za spremembo nas je to soboto spremljalo sončno vreme in nam tudi s te strani polepšalo dan. Tekmovalni rezultati so bili na koncu še kar solidni, če upoštevamo pogoje, ki jih imamo oz. nudimo tekmovalcem. Uvrstitve posameznikov in kategorij, ki jih posredujemo, so še vedno neuradni, saj je imel organizator precej problemov pri končnem izračunu mest zaradi nekaterih napak, nad katerimi smo se tudi v našem vodstvu pritožili.

1. ml. dečki A letnik 81: 53. Miha Rudež, 88. Sandi Mikulin in 100. Bogdan Mikuletič (med 119 prijavljenimi). Ekipa 32. mesto od 35 uvrščenih.

2. ml. deklice A-81: 34. Nastja Zirnstein, 83. Marjanca Muha in 85. Bernarda Smerdel (116). Ekipno 29. mesto od 36 ekip).

3. ml. dečki B-80: 51. Matija Ban, 56. Matjaž Kešanski in 94. Dražen Buneta (117). Ekipno 26. mesto od 37 ekip.

4. ml. deklice B-80: 49. Katja Smrdel, 55. Jasmina Tomšič in 77. Metka Iskra (114). Ekipno 22. mesto od 36 ekip.

5. st. dečki A-79: 32. Tihomir Strajnič, 85. Denis Tomšič in 98. Marko Šalamon (121). Ekipno 26. od 36 uvrščenih ekip.

6. st. deklice A-79: 78. Sintija Kmetec, 81. Katarina Smerdel (112). Ekipno 33. od 34 ekip.

7. st. deklice B-78: 39. Maja Muha (let. 80!) in 42. Karmen Muha (68 prijavljenih). Ekipno 20. med 22 ekipami.

8. ml. mladinci - 77, 76 (2000 m): 16. Boštjan Kerma, 37. Boštjan Škrj in 38. Gregor Kovačič (62 prijav). Ekipno 14. mesto med 21 ekipami.

Vse ekipno smo z reprezentanco ZTKO Il. Bistrica uvrščeni na 24. mesto izmed 40 udeleženih občinskih ekip, kar je soliden napredek z lanskega 31. mesta!

Zdravko Debevc

REPUBLIŠKO PLANINSKO TEKMOVANJE "MLADINA IN GORE" PRI NAS!

Konec novembra, natančneje v petek, 26. novembra, se bo na Osnovni šoli Dragotina Ketteja zbralo nad 150 mladih planincev s svojimi mentorji iz vse Slovenije.

Tokrat jih mladi bistriški vrstniki ne bodo popeljali proti Snežniku, pač pa bodo pripravili vse potrebno, da se bo okrog 30 tekmovalnih ekip šolskih planinskih skupin iz vse Slovenije pomerilo v poznavanju planinskih vsebin, o katerih se učijo v planinskih šolah in nasvojih pohodih v naravo.

